

บทที่ 8

การผลิตรายการบันเทิง

ขบวนการผลิตรายการบันเทิง

1. การหาหัวเรื่อง บทประพันธ์หรือแต่งเรื่อง
2. เขียนเป็นบทโทรทัศน์
3. การเลือกตัวแสดง
4. ให้ผู้แสดงได้อ่านรายละเอียดของบท
5. ซ้อมการแสดง
6. เจ้าหน้าที่ทุกคน ผู้กำกับรายการ ผู้กำกับเวลา ช่างภาพ ช่างเครื่องฉาย ผู้ประกาศ จะต้องได้อ่านบทโดยละเอียด
7. ซ้อมการจับภาพ หรือทดลองบันทึกภาพ
8. ออกอากาศ หรือบันทึกภาพเพื่อนำไปออกอากาศ

1. การหาหัวเรื่องเลือกเรื่อง หรือแต่งเรื่อง

ในการผลิตรายการโทรทัศน์นั้น การหาหัวเรื่องเลือกเรื่อง หรือแต่งเรื่องมีความจำเป็นในการจัดผลิตรายการโทรทัศน์ เรื่องบางเรื่องอาจแต่งขึ้นสำหรับผลิตรายการโดยตรง การเขียนเรื่องก็จำเป็นต้องเขียนเรื่องเป็นแบบของโทรทัศน์โดยตรง คือ อาจเขียนเป็นบทโดยตรงก็ได้ แต่ถ้าเป็นบทประพันธ์ที่มีอยู่แล้วเราอาจเป็นเพียงคิดเลือกเรื่องจากบทประพันธ์ต่าง ๆ แล้วติดต่อเจ้าของบทประพันธ์ ขออนุญาตมาผลิตเป็นรายการโทรทัศน์ อาจต้องมีการซื้อบทประพันธ์แล้วจึงนำมาให้ผู้ชำนาญการเขียนเป็นบทโทรทัศน์ เพราะบทประพันธ์นั้น เป็นเรื่องที่มีผู้อ่านจะจินตนาการไว้ตามผู้เขียนเป็นภาพอย่างไรนั้นผู้อ่านอาจจินตนาการไปตามพื้นฐานประสบการณ์ของผู้อ่านเอง และความสามารถในการเขียนของผู้ประพันธ์ แต่เมื่อเรื่องเป็นรายการโทรทัศน์แล้วภาพที่ผู้เขียนจินตนาการไว้ ผู้เขียนบทโทรทัศน์จะต้องทำภาพให้ปรากฏออกมาจริง ๆ ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเขียนบทโทรทัศน์จะทำภาพนั้น ๆ ออกมาอย่างไร ในบางครั้งผู้เขียนบทมีความจำเป็นต้องฟังคนคิดเห็นจากผู้ประพันธ์ เพื่อให้ได้ภาพมาอย่างถูกต้องสมบูรณ์

2. บทโทรทัศน์ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าบทโทรทัศน์นั้นต้องมีการเขียนขึ้นเฉพาะการผลิตรายการโทรทัศน์ จะเป็นเรื่องที่มีอยู่แล้ว หรือแต่งขึ้นใหม่ ก็จำเป็นต้องมาเขียนเป็นบทโทรทัศน์อีกทีหนึ่งในการเขียนบทโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้อ่านบทเข้าใจง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

เช่น ผู้กำกับรายการ ผู้กำกับเวที ช่างภาพ ช่างแสง ช่างเครื่องฉาย ผู้เขียนจึงจำเป็นต้องรู้หลัก การในการเขียนบทเสียก่อน ผู้เขียนบทควรรู้ คำศัพท์เฉพาะ หลักการวางภาพลักษณะของการ ทำงานของกล้อง ลักษณะการเคลื่อนไหวของภาพ การตัดต่อและลำดับภาพ การทำเอฟเฟค ติ้งภาพ และเสียง การให้สัญญาณต่าง ๆ เป็นต้น

3. การเลือกตัวแสดง และผู้ออกรายการ

ผู้แสดง ผู้แสดงต้องมีการคัดเลือกตัวให้เหมาะสมกับบทของแต่ละบทเฉพาะตัวผู้แสดง เพราะ นักแสดงทุกคนไม่ว่าจะเป็นตัวเอก หรือตัวประกอบ ไม่สามารถแสดงลักษณะของตัวละครได้ ทุกตัว ทุกแบบ จะมีลักษณะ บุคลิก ท่าทาง เป็นของตนเองเสียส่วนมาก บางคนอาจร้องเพลง ได้แต่ก็ไม่ได้ทุกคน บางคนอาจรำไทยได้ หรือเต้นรำได้ แต่ก็ไม่ได้ทุกคน อาจต้องมีการฝึกการ ซ้อมเพื่อช่วยในการแสดงการเลือกตัวแสดง และผู้ออกรายการจึงจำเป็นต้องมีหลักการคัดเลือก ตัวอยู่พอสมควร แต่สำหรับกิจการวิทยุโทรทัศน์บันเทิงในบ้านเราไม่นิยมและติดกันที่ตัวผู้แสดง หน้าใหม่ ๆ ไม่ได้รับการสนใจหรือนำมาแสดงแล้วก็ไม่ได้ให้บทบาทแก่เขาผู้มาใหม่เท่าที่ควร การ คัดเลือกตัวแสดง และผู้ออกรายการจึงน่าจะมีการพิจารณาด้วยหลักการดังนี้

1. **บุคลิกประจำตัว** ได้แก่ หน้าตา ผิวพรรณ ทรงผม ขนาดรูปร่าง ลักษณะการเดิน การพูดจา สายตา และท่าทางตรงกับลักษณะกับตัวแสดงในบทหรือไม่อย่างไร อยากรู้อะไรก็ไข อย่างไรความได้ฝึกฝนได้ซ้อมได้เรียนรู้ ได้เข้าใจ

2. **การปรากฏในภาพ** ภาพแสดงในโทรทัศน์อาจปรากฏเป็นภาพออกมาดูดีกว่าตัวจริง หรือไม่ดีกว่าตัวจริงก็ได้ ควรมีการทดสอบหน้ากล้อง หรือเคยพูดว่า เคยออกรายการมาแล้ว ลักษณะ การปรากฏเป็นอย่างไร เหมาะสมกับบทบาทในเรื่องหรือไม่

3. **ความชำนาญในแต่ละบท** ในการคัดเลือกตัวแสดงต้องเลือกตัวผู้แสดงให้เหมาะสม กับบุคลิก เรียกว่า การวางตัว ใช่ว่าเอาดาราตลกมาเป็นตัวนักแสดงโต หรือเลือกตัวแสดงเคร่งขรึม ให้เป็นตัวตลก แต่อาจทำได้ในบางคน เช่น ตัวตลกอาจแสดงในบทชีวิตได้บ้าง เช่น จำรูญ หนองจิม ดาราตลกในบางบทบาทถูกกำหนดให้เล่นบทชีวิต เขาก็ทำได้จนคนดูน้ำตาหยดได้ แต่ อยากรู้อะไรก็ตามบทเดิมของแต่ละตัวละคร มันอาจเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวผู้แสดง อันอาจทำให้ ผู้ชมชื่นชม ประหลาดใจหรือผิดหวังได้เช่นกัน

4. **การสวมบทบาทของตัวแสดงให้สมกับวัยในบท** ในการเลือกตัวแสดงควรได้มีการ เลือกหน้าตาของผู้แสดงที่แสดงในอายุต่าง ๆ กันในละครบางเรื่องจะเห็นได้ว่า ได้เอาคนหนุ่มมา

แสดงเป็นคนแก่ หรือเอาเด็กหนุ่มมาแสดงเป็นหนุ่มใหญ่ หรือเอาตัวแสดงสาว ๆ มาเป็นแม่ ผิวพรรณไม่บอกว่าเป็นคนแก่ ทรวดทรงเค้านำมันบอกว่าไม่แก่เท่าที่ น่าจะเป็นถึง แม้พยายาม ที่จะเขียนหน้าหรือย้อมผมก็ไม่สามารทำให้สมจริงได้ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ชมไม่ชื่นชมเท่าที่ ควร หรือติดตามรายการต่อไปด้วยดี

5. **บทบาทของผู้แสดง** ในการแสดงละครนั้นบทบาท หรือการแสดงออกของผู้แสดง เป็นสิ่งหนึ่งที่ชักจูงให้ดูติดตามรายการเพราะชอบบทบาทของผู้แสดง บางคนตาวานซึ้ง เจ้าชู้ ในบทเจ้าชู้ ให้ความรู้สึกจากสีหน้าและดวงตาได้เก่ง บางคนแสดงบทโศกได้ทราบซึ้ง บางคน แสดงบทหยิ่งได้ดี บางคนแสดงบทหวานซึ้งได้เหมาะสม บางคนแสดงบทบู๊ได้เหยี่ยมเกรียม บางคนแสดงบทคนใช้ได้ดี บางคนแสดงบทแม่ได้ดี บางคนแสดงบทตลกได้ดี ขนาดถ้าขนาดตัวนี้ เสียทำให้การแสดงจืดชืดไปได้บทบาทที่เด่นประจำตัวนี้ผู้เลือกจะต้องเลือกวางตัวให้เหมาะสม ได้ อย่าได้เลือกบทบาทที่ทำได้แต่ตาวานซ่าไปแสดงบทบู๊นัยน์ตา ดู หรือบทบาทสิ่งตึงตัง เป็น นายทหารที่แสนจะดุ เป็นต้น

6. **ภาษาและสำนวน** ภาษาและสำนวนในบางสมัย มีภาษาและสำนวนที่ใช้เฉพาะ สมัยต้องระวังว่าการแสดงสมัยเก่าอย่าเอาภาษาที่เป็นศัพท์บางครั้งของสมัยปัจจุบันไปใช้ในสมัย ที่ยังไม่มียังเช่น คำว่า แฟน ไม่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้น เพราะคำว่าแฟน เป็นคำใหม่ ซึ่ง ใช้กันอยู่สมัยหนึ่ง หรือคำว่าจิกโก้ ใช้ในสมัยอยุธยา เป็นต้น

4. ให้ผู้แสดงทุกคนได้อ่านรายละเอียดของบท

ในการแสดงทางวิทยุโทรทัศน์นั้นผู้แสดงทุกคนไม่ว่า จะเป็นตัวเอก ตัวรอง หรือ ตัวประกอบ แม้กระทั่งคนใช้ควรได้อ่านบทโดยละเอียด ชักซ้อมบททำความเข้าใจบทบาทของ ตัวกับผู้กำกับการแสดง บทพูดควรท่องจำ แต่ไม่ใช่ท่องแบบอาชยาน หรืออ่านไทย ควรฝึกการ พูด การให้เสียง การเน้นเสียงให้สมบท ให้ใกล้ธรรมชาติที่น่าจะเป็น ในการอ่านบทผู้แสดงต้อง ฝึกหัดซ้อมบทของตนเองก่อน

5. **การซ้อมบทของผู้แสดง** ในการซ้อมบทแสดงนั้น ผู้แสดงชักซ้อมควรเข้าใจบทบาทของตนเอง แล้วซ้อมการแสดงเองแล้วจึงซ้อมร่วมกับผู้แสดงอื่น ๆ อาจซ้อมเป็นกลุ่มย่อย และซ้อมทั้งหมด ซึ่งผู้กำกับการแสดงจะต้องมีบทบาทในการซ้อมมากที่สุด อาจคิดแปลงแก้ไขหลังจากซ้อมแล้ว เพราะตามบทหรือสคริปต์แล้วอาจได้ฉาก มุมภาพ และบทบาทที่ไม่ดีก็แก้ไขเสียก่อนในตอนซ้อม แล้วจึงจะแสดงจริงเพื่อออกอากาศ หรือบันทึกเทปโทรทัศน์

6. **เจ้าหน้าที่ทุกคนของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ที่เกี่ยวข้องในการผลิตรายการ** เช่น ผู้กำกับรายการ ผู้กำกับเวที ช่างกล้อง ช่างแสง ช่างเสียง ผู้ควบคุมฉาก ผู้ทำเสียงประกอบ ควรได้บทเพื่อมาศึกษาทำความเข้าใจ ดูการซ้อมการแสดงทำความเข้าใจกับผู้กำกับการแสดง ร่วมซ้อมกับการซ้อมทดลองจับภาพ ทดลองบันทึกภาพ ทดลองให้เสียง ทดลองการให้แสง ก่อนมีการปฏิบัติการจริง

7. **ขั้นตอนสุดท้ายคือการผลิตรายการ** คือ เมื่อเวลาออกอากาศต้องทำด้วยความระมัดระวัง และควรประณีตทั้งผู้แสดง ผู้กำกับการแสดง ผู้กำกับรายการ ผู้กำกับเวที ช่างกล้อง ช่างเสียง เพราะทั้งฝ่ายผู้แสดง ฝ่ายกำกับการแสดง ฝ่ายกำกับการแสดง มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน คือ มีการติดต่อและลำดับภาพเพื่อจัดและตกแต่งภาพที่จะแพร่ภาพให้ดีที่สุด เช่นกัน

นอกจากนั้นก็มีเครื่องใช้เครื่องมือส่วนอื่น ๆ ที่จะทำให้รายการบันเทิงมีรสชาติทำให้รายการมีคุณค่าในการชมมากยิ่งขึ้น ได้แก่

การแต่งกาย

ผู้แสดงจะแต่งกายให้งดงามอย่างเดียวไม่ได้ การแต่งกายในที่นี้หมายถึงเครื่องแต่งกาย การแต่งหน้า ทรงผม และอื่น ๆ ต้องให้เหมาะสมกับบุคลิกของแต่ละตัวแสดงและให้เข้ากับยุคสมัยในบทของการแสดง เช่น ในสมัยกรีกกรุงเรอิ่ง ก็ไม่ควรมีนาฬิกาข้อมือใช้ หรือสวมรองเท้าสมัยใหม่สมัยรัชกาลที่ 5 ของไทย แต่ผู้แสดงหญิงไทยแต่งกระโปรงสมัยใหม่ ควรได้ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นด้วย เพื่อแต่งกายให้เข้ากับลักษณะของท้องถิ่น

เครื่องมือเครื่องใช้

ให้เหมาะสมกับผู้แสดง เช่น คนบ้านนอกควรสูบบุหรี่ใบจาก หรือบุหรี่ตะพานโพไม้ใช้สูบไปป์ หรือสูบบุหรี่นอก

ให้เหมาะสมกับสมัยที่การแสดงกล่าวถึง เช่น ภาพยนตร์สมัยใหม่ แสดงบทในสมัยโบราณเป็นทันสมัยนำมาใช้แสดงในเรื่องค่ายบางระจัน

ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมที่กล่าวถึง เช่น ใช้ขนมเค้กในเทศกาลปีใหม่ ไม่ใช่สำหรับเป็นขนมชั้นหมากในการแต่งงานของไทย เป็นต้น

ควรได้ศึกษาเครื่องมือเครื่องใช้ของท้องถิ่น เช่น แสดงทางเหนือของประเทศไทย แต่ทรงบ้านเป็นไม้ขัดแบบทางภาคใต้

ฉาก การตกแต่งฉากก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ ที่จะทำให้ละคร และการแสดงเป็นไปอย่างน่าดู

การแสดงฉาก หรือเลือกสถานที่ทำฉาก จะต้องมีการออกแบบโดยเฉพาะในการสร้างฉาก ให้เหมาะสมกับบทและท้องเรื่อง เรื่องเด็กกับป่า ควรสร้างป่า หรือเลือกถ่ายภาพในป่า เรื่องในทะเล ควรสร้างฉากเป็นทะเล หรือเลือกวิวชายทะเล การสร้างฉากให้เหมาะกับบทบาทของตัวแสดง เช่น สร้างบ้านเศรษฐีให้ดูเป็นเศรษฐี หรือ สร้างสลัมให้ดูเป็นสลัมจริงๆ การเลือกวัสดุประกอบฉากควรดูตามสมัยพอขุ่นรามคำแหง ก็เลือกฉากสถาปัตยกรรม ประสาทพระราชวังมีลักษณะของศิลปสมัยสุโขทัย เป็นฉากเรื่องสมัยใดก็ควรศึกษา และหาฉากสมัยนั้นเป็นฉาก

การจัดแสง มีส่วนช่วยให้ได้ภาพที่เป็นคล้ายของจริง ใกล้เคียงความจริง แสงและเงาจะแสดงกาลเวลาเมื่อแสงแล้วอาจช่วยให้เกิดภาพพิเศษได้ เช่น การให้แสง ให้ดูเป็นเข้าตรู กลางคืน หรือฟ้าคะนองได้ เช่นกัน เป็นต้น

การจัดเสียง เสียงที่ใช้ประกอบภาพในกรณีที่เป็นเสียงธรรมชาติอาจทำให้เสียงฟังนิ่มนวลขึ้น อาจช่วยโดยวิธีการปรับเสียงที่เครื่องบังคับเสียง หรือในกรณีที่ต้องการเสียงช่วยในภาพเหตุการณ์ เสียงจะมีส่วนช่วยให้เหตุการณ์นั้น ๆ เป็นจริง และให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ได้ เช่น เสียงฟ้าคะนอง เสียงฝนตก เสียงน้ำหยด เสียงน้ำทะเลซัดฝั่ง เสียงระเบิด เสียงปืน เสียงการเปิดปิดประตู เสียงรถไฟเสียงรถยนต์ เป็นต้น เสียงเหล่านี้อาจไม่ต้องนำเสียงเหล่านั้นมาทำให้เกิดเสียงจริง ๆ เช่น เสียงรถไฟ ก็หาเสียงประกอบที่ไปบันทึกเทป หรือแผ่นเสียงมาประกอบ ก็จะทำให้ดูภาพ และรายการนั้นดูเป็นจริง เป็นจิ้งจิ้น เสียงจึงช่วยให้ภาพดูดีได้ ในบางตอนของรายการอาจไม่มีบทพูดของผู้แสดงเลย แต่ใช้เสียงเพลง และเสียงต่าง ๆ ประกอบทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ก็เป็นได้ โดยให้ผู้ชมมองเห็นภาพ และมีเสียงเพลง หรือเสียงประกอบเท่านั้น และในบางครั้งมีแต่ภาพไม่มีเสียงจะทำให้การชมไม่สามารถจะเข้าใจ หรือรู้เรื่องได้เลย เสียงจึงเป็นส่วนสำคัญมากในรายการวิทยุโทรทัศน์อย่างหนึ่งทีเดียว

ศิลปะการแต่งพิเศษ เช่น แต่งแผลที่ถูกมีดเขือนหน้าโดนไฟไหม้ รอยฟกช้ำจากการต่อสู้ รอยกระสุนปืนแผลเป็น การแต่งหน้าให้ดูแก่ การแต่งหน้าให้ดูเป็นผีดิบ การแต่งหน้าให้ดูเหนื่อย การทำเหงือกเทียม การทำเลือดเทียม การทำน้ำตาเทียม การทำขนเทียม เป็นต้น เหล่านี้ถ้าทำได้จะทำให้เหตุการณ์ในละคร หรือในการแสดงดูสมจริงขึ้น สำหรับศิลปะการแต่งพิเศษนี้ ในบางอย่างก็ทำได้เลย ในบางอย่างใช้วัสดุทดแทนกัน เช่น เลือดใช้น้ำมะเขือเทศข้น ๆ รอยฟกช้ำใช้สีแต่งหน้า แต่บางอย่างต้องใช้วัสดุที่ทำขึ้นเฉพาะ ผู้ตบแต่งต้องฝึกหัดและศึกษามาเป็นพิเศษเลยทีเดียว

อุปกรณ์ประกอบการแสดง ในการแสดงบางครั้งต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบรายการ เช่น สไลด์ แผนภูมิ ภาพถ่าย ภาพยนตร์ เป็นต้น